

ница). Библиографске јединице распоређене су у 14 одјељака, према гранама привреде на које се текстови пописаних књига и чланака односе: I Рударство; II Шумарство; III Сточарство; IV Насеља, село — град, становништво и миграције; V Рибарство; VI Со и солане; VII Поморство; VIII Задругарство; IX Саобраћај; X Трговина; XI Новац, банке, кредити, царине, цијене и мјере; XII Домаћа радиноста, цехови, обрт, мануфактуре и индустрија; XIII Пољопривреда и XIV Опћа дјела и специјални прилози о различитим историјско-економским и друштвеним питањима.

Економска историја у Југославији у ствари је почела да се развија тек после другог свјетског рата, у току социјалистичког преображаја земље. Изучавање економске историје постепено је добијало своје облике, утврђивало методiku рада и изграђивало кадар истраживача. Постављала су се научно теоријска и практична питања у све већем броју. Различите иницијативе на овом пољу историјске науке омогућавале су и постизање многих рјешења. То је и подстакло неколико чланова Комисије за економску историју и Редакцију „Acta historico-oeconomica Jugoslaviae“ да започне рад на тако потребном дјелу. Оваквим издањем пружена је велика помоћ домаћим научним радницима, а преводом на енглески језик омогућено је онима на страни да ближе упознају резултате рада југословенских економских историчара. Тако израђеном библиографијом дат је, уједно, осјетан допринос општој економској историји.

Редакција „Acta historico-oeconomica Jugoslaviae“ извршила је све послове у вези са утврђивањем критеријума за попис јединица и организовањем посла у републикама и покрајинама. Добра изведене припреме и извршени задаци од стране око тридесет историчара крунисани су уочљивим резултатом. (Попис посебних издања из ове области историјске науке у Црној Гори и чланака у годишњацима и часописима сачинили су В. Бољевић — Вулековић и Б. Д. Пејовић.) Заслуга за успјех Библиографије припада и сарадницима који су имали задатак да употпуњују, уједначују, редигују и преводе библиографске јединице и израде индекс аутора.

Посебно признање треба одати координатору рада и уреднику Библиографије историчару Ивану Ерцегу.

Израду и публиковање Библиографије омогућили су Републичка заједница за знанствени рад СР Хрватске, Републичка заједница науке СР Србије и Савјет савеза републичких и покрајинских самоуправних интересних заједница за научне дјелатности у СФРЈ.

Ово „прво и јединствено дјело такве врсте у историјској науци Југославије“ доста ће допринијети „разумијевању и рјешавању практичних и теоретских питања из економске историје“.

Ово успјело и за историјску науку врло корисно издање много обавезује будуће генерације историчара да започето дјело наставе и усавршавају га.

М. Дашић

„БИБЛИОГРАФСКИ ВЈЕСНИК“

(Година V, Цетиње 1976, бр. 1—2, 3, Година VI 1977, бр. 1)

БИБЛИОГРАФСКИ ВЈЕСНИК — часопис Друштва библиотекара СР Црне Горе и Централне народне библиотеке СР Црне Горе „Бурђе Црнојевић“ у Цетињу, по-

кренут 1961, а стицајем околности престао да излази 1965. године — обновљен је двобројем 1—2 за 1976. Његовом појавом научна и културна јавност је поново до-

била гласило толико потребно за научна, књижевна и културолошка истраживања.

Уређивачки одбор у уводној напомени истиче да се неће мијењати првобитна концепција часописа. „У пословима око његовог уређивања и издавања настојаћемо да он задржи своју првобитну физиономију и ритам излагања“, истиче Уредништво. Нова серија у односу на ранију ипак доноси неке новине: отворене су нове рубрике, имамо другачији формат, а техничка рјешења су побољшана.

У рубрици БИБЛИОГРАФИЈА часопис доноси три значајна прилога. Радивоје Шуковић пише о првом црногорском литерарном алманаху ГРЛИЦА (1835—1839), том веома значајном документу књижевне и културне историје црногорског народа, њеним сарадницима и уреднику Димитрију Милаковићу, дајући cjеловит осврт на њену садржину, књижевно-естетске и језичке квалитете. Аутор је, поред осврта на рад уредника, дао и приказ и личности и стваралаштва осталих сарадника ГРЛИЦЕ. На основу обављених истраживања он је утврдио да су у ГРЛИЦИ објављивали своје радове: Петар I Петровић Његош, Петар II Петровић Његош, Георгије (Борђе) Петровић Његош, Сима Милутиновић Сарајлија, Георгије (Борђе) Николајевић, Димитрије Милаковић, а објављене су и двије pjesме (на руском језику) Александра Сергеевича Пушкина.

ГРЛИЦА — календар црногорски — излазио је годишње, а прилози су објављени у рубрикама, па је Р. Шуковић све радове класификовао по сродности, објавивши потпуну библиографију.

Прилог др Андрије Лаиновића односи се на једну библиографску заоставштину у Библиотеци Архива француског Министарства спољних послова у Паризу у Црној Гори. Само збирка I ове заоставштине садржи 89 библиографских јединица. Аутор напомиње да постоје двије збирке у овој

заоставштини. Збирка Monténégro I садржи исјечке из разних новина, часописа и других публикација објављених о Црној Гори до 1860, а збирку Monténégro II чини материјал од 1860. године па даље (овај материјал Лаиновић није приказао). Прилог је од значаја за оријентацију будућим истраживачима, посебно онима који би жељели да раде на општој библиографији европске штампе о Црној Гори у XIX вијеку.

Др Мирослав Лукећић даје cjеловиту библиографију др Ника С. Мартиновића (1914—1975), познатог научног радника у области правне, политичке и културне историје, главног иницијатора покретања „Библиографског вјесника“. Лукећић је утврдио да је Н. С. Мартиновић написао из разних области друштвених наука 469 већих и мањих радова (међу којима има и неколико посебних издања, књига). Импозантан је и регистар новина и часописа у којима је др Н. С. Мартиновић сарађивао, а био је уредник и члан редакције 24 часописа, новина и других публикација. Библиографски подаци о др Н. С. Мартиновићу садрже 71 библиографску јединицу. Тако је овим прилогом у cjелости библиографски обухваћено дјело Н. С. Мартиновића.

Раде Вуковић пише о био-библиографији Михаила-Миха Вуковића, запаженог књижевника и истакнутог партизанског борца, који је до 1940. године штампао шест збирки pjesама, седам дјелимично објављених дјела, 139 књижевних прилога објављених у разним листовима, часописима и другим повременим гласилима и оставио више рукописа. Вуковић је приказао и литературу и остале изворе о М. Вуковићу, укyпно 97 библиографских јединица. Ваља нагласити да је ово први покушај да се прикаже библиографија о овом писцу, па треба очекивати и нове податке.

Новак Р. Миљанић је у краћем прилогу дао приказ библиографије Душана Алексића.

Рубрика ИЗ КУЛТУРНЕ ИСТОРИЈЕ садржи прилоге: др Јефта

Миловића НЕКОЛИКО ПАРАЛЕЛА ИЗМЕЂУ „БИБЛИЈЕ“ И ЊЕГОШЕВА „ГОРСКОГ ВИЈЕНЦА“ и др Војислава Никчевића О АУТОРСТВУ ПЈЕСАМА „СИНОВИ ИВАНБЕГОВИ“ И „СРПСКО БАДЊЕ ВЕЧЕ“.

У рубрици ЈУБИЛЕЈИ пишу: Радослав Ротковић (Јубилеј Стефана Митрова Љубише) и М. Ш. Ж. (Тридесет година „Стварања“).

Неколико прилога се односи на рад Друштва библиотекара Црне Горе (Статут Друштва библиотекара СР Црне Горе; Стандарди за народне библиотеке у СР Црној Гори; Стање народних библиотека у Црној Гори).

Овај двоброј БИБЛИОГРАФСКОГ ВЈЕСНИКА доноси преко тридесет приказа и билешки о новим књигама, часописима и другим публикацијама. Часопис је регистровао и два значајна поклона које је добила ЦНБ „Бурђе Бошковић“, и то: Научну заоставштину и библиотеку др Пера Шоћа, бившег министра Краљевине Црне Горе, научног радника и књижевника из Београда, и библиотеку Николе Боновића, адвоката и публицисте, такође из Београда.

О др Нику С. Маргиновићу (5. V 1914 — 10. I 1975) Im memoarum пише др Ч. Пејовић, а о Павлу Милошевићу (22. V 1932 — 23. VII 1975) др Ј. Р. Бојовић. Главни и одговорни уредник је др Душан Маргиновић.

У трећем броју БИБЛИОГРАФСКОГ ВЈЕСНИКА за 1976. годину, на уводноме мјесту, објављена је информација о подизању нове зграде Централне народне библиотеке СР Црне Горе „Бурђе Црнојевић“ на Цетињу (радови свечано почели 27. октобра 1976), којом се рјешава питање њеног смјештајног простора (укупна површина износи око 6.500 квадратних метара) за дужи период.

Библиотека спада у ред највећих националних библиотека у Југославији. Њени годишњи фондови се увећавају за око 23.000 наслова књига, новина и часописа по основу обавезног примјер-

ка, с тим што ова институција добија доста публикација и из иностранства (размјену обавља са 105 институција), а њен књижни фонд се увећава и на други начин. Све је то тражило неопходно и просторно и кадровско рјешавање, тим више што Библиотека врши и матичну службу за све библиотеке у Републици, бави се библиографским истраживањем, заштитом књига, сарађује с Универзитетом у Титограду, ЦАНУ и другим научним и културним установама.

Поред те нове зграде, предвиђено је и адаптирање просторија у ксима је сада смјештена ова установа. Завршетак свих тих радова предвиђен је за 1980. годину (финансијска средства су обезбијеђена).

Остали дио простора ВЈЕСНИК је посветио научним и стручним питањима. Др Мирослав Лукетић, у свом доста опширном прилогу, даје осврт на издавачку и штампарску дјелатност у Црној Гори 1965—1975. године. Библиографију штампарско-издавачке дјелатности у Црној Гори од 1965. до 1975. године обрађује Олга-Цана Вукмировић. (Библиографија штампарско-издавачке дјелатности у односном периоду износи 1.398 јединица, што јасно показује успон издавачке продукције у Црној Гори у посљедњој деценији.)

Први број БИБЛИОГРАФСКОГ ВЈЕСНИКА за 1977. годину доноси у рубрици БИБЛИОГРАФИЈА опширнији осврт Радивоја Шукловића на годишњак ОРЛИЋ и његово мјесто у књижевном животу Црне Горе друге половине прошлога вијека. Књижевни годишњак ОРЛИЋ излазио је од 1865. до 1870. године. Још једанпут се појавио као црногорски годишњак, и то 1885. године. Послије Милковићеве ГРЛИЦЕ (излазила од 1835—1839), ОРЛИЋ је најстарија књижевна публикација у Црној Гори. Његових седам свесака су данас најпоузданији, а готово и једини значајни извор за изучавање културно-просвјетних прилика

у Црној Гори у седмој деценији XIX вијека. Он је значајан извор сазнања и за политичку историју Црне Горе онога времена. ОРЛИЋ је био доста садржајно и тематски занимљиво гласило, које је извршило одређен утицај на развој културно-просвјетних прилика, а посебно је имао значајно мјесто у книжевном животу Црне Горе. То потврђује садржај објављених прилога у ОРЛИЋУ, који у црногорској книжевној периодици представља оригиналну појаву. Годишњак је извор сазнања не само за книжевну историју већ и за историју развика книжевног језика, затим црногорске просвјете и културе уопште.

Библиографија годишњака ОРЛИЋ (1865—1870 и 1885), коју је Р. Шуковић зналачки систематизовао, нема више од 82 јединице, али оне јасно показују разноврсност и книжевних и осталих садржаја. Највише је објављивана умјетничка поезија, а од осталих книжевних радова сретамо: народну поезију, драмску поезију, путописе и приповијетке. ОРЛИЋ је објавио и око 20 расправа и чланака историјског и книжевноисторијског карактера. Ови радови имају добрим дијелом изворни значај у проучавању црногорске историје онога доба.

Марија Ацић, у прилогу О БИБЛИОГРАФИЈИ О ЦРНОГОРСКО-ИТАЛИЈАНСКИМ ОДНОСИМА, указује да црногорско-италијански односи у прошлости нијесу довољно изучени. О нашим односима са Италијом немамо не само цјеловите студије ни потпуне библиографије. Зато ће овај библиографски прилог бити драгоцен подстицај за даљи рад на цјеловитом библиографском приказивању црногорско-италијанских односа у прошлости.

Од значаја је и рад Владимира — Муја М. Перушића који приказује библиографију књига и брошура штампаних и издатих у Никшићу од 1898. до 1930. године.

У рубрици БИО-БИБЛИОГРАФИЈА, Раде Вуковић пише о Ву-

каљу Кукаљу, учитељу, книжевнику и истакнутом борцу у радничком покрету и НОР-у и револуцији. О В. Кукаљу је до сада доста писано, али ова био-библиографија, написана поводом седмдесетогодишњице рођења овог врсног педагошког радника, револуционарног писца, борца, комунисте, партизанског новинара и вијећника ЗАВНО-а Црне Горе и Боке, подстиче на даљи рад. В. Кукаљ је био пјесник који је заузимао истакнуто мјесто у покрету социјалне литературе између два свјетска рата. Његово книжевно дјело састоји се из двије збирке: „ТРАГОВИ САЗНАЊА“ (пјесме, Рума 1930) и „Поезија — Проза — Написи“ (припремио Радослав Пајковић, Цетиње 1964). Међутим, његово книжевно стваралаштво је знатно обимније и садржајније, јер је много радова објавио у часописима, зборницима и периодичним и другим списима. Према Р. Вуковићу, В. Кукаљ је објавио, или је то учињено послје његове смрти из његове заоставштине, преко 140 книжевних радова (поезија, проза), радова о книжевности (расправе, чланци, полемике, оцјене и прикази) и радова о школским и педагошким питањима. (Нешто пјесама је још у рукопису.) Такође је бројна и објављена литература о овом револуционару, педагогу и книжевнику — укупно 89 радова. У 8 радова квислиншког поријекла такође се говори о В. Кукаљу.

Пошто је Р. Вуковић овом библиографијом обухватио углавном све што је потекло из пера В. Кукаља, сада је лакше прићи изради потпуне монографије о овој личности.

Новак Р. Миљанић је у овом броју „Библиографског вјесника“ дао два прилога — библиографију Марка Ж. Ракочевића и био-библиографију др Димитрија Буновића.

Олга Вукмировић-Цана и Ксенија Грујичић приредиле су Био-библиографију Сретена Асановића.

Др Јефто Миловић пише кратку расправу — Опаске о неким Његошевим стиховима.

Рубрику ЈУБИЛЕЈИ чини прилог др Јована Р. Бојовића **ЈЕДАН МАЛО ПОЗНАТИ ТИТОВ РАД ИЗ 1939. ГОДИНЕ** (ријеч је о Титовом напису о Бурј Баковићу, објављеном на руском језику 1939. године у Одеси, у издању МОПР

— Међународне организације помоћи радницима).

Посљедња рубрика доноси тридесетак приказа и биљешки о новим књигама из наука и књижевности, као и периодике која се редовно или повремено штампа у Црној Гори.

Миомир Дашић